

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto - Fakultet/Sektion Humanistinen tiedekunta		Laitos - Institution Musiikkitieteen laitos	
Tekijä -Författare Marika Annele Leed			
Työn nimi -Arbetets titel Peilissä oma kuva. Tutkielma Einojuhani Rautavaaran omaelämäkerrasta			
Oppiaine - Läroämne Musiikkitiede			
Työn laji -Arbetets art Pro Gradu	Aika -Datum kl 1999	Sivumäärä - Sidoantal 113 + liitteet	
Tiivistelmä - Referat			
<p>Tutkielma käsittelee Einojuhani Rautavaaran omaelämäkertaa (<i>Omakeuva</i>, 1989). Työssä on lähdetty liikkeelle <i>Omakeuvan</i> lehdistövastaanotosta, jossa kyseenalaistettiin teoksen 'totuudellisuus'. Useat arvostelijat esimerkiksi pohtivat <i>Omakeuvan</i> asemaa fakta-fiktio-akselilla ja viittasivat teoksen romaanimaisuuteen. Tutkielmassa on etsitty selityksiä sille, miksi lukija joutuu kyseenalaistamaan teoksen 'totuudellisuuden' sekä lisäksi sitä, millaisia merkityksiä teoksessa annetaan omalle menneisyydelle.</p> <p>Rautavaaran <i>Omakeuva</i> on suhteutettu työssä autobiografian genren kanssa ja analyttisen tarkastelun lähtökohtana on käytetty Philippe Lejeunen narratologista autobiografiateoriaa. Rautavaaran omaelämäkerta sisältää hyvin heterogeenista ainesta, mutta teos on mielestäni autobiografia eikä se kuulu esimerkiksi muistelmien tai <i>omakuva</i> lajiin. <i>Omakeuva</i> kuitenkin horjuttaa lukijan kanssa tehtyä autobiografista ja referentiaalista sopimusta, joka on Lejeunen teorian lähtökohta, eikä siten sopeudu autobiografian lukemisen konventionaalisiin pelisääntöihin. <i>Omakeuvan</i> teksti on lisäksi narsistisesti itsetietoista omasta kerronnallisesta identiteetistään, ja teksti pakottaa lukijan havaitsemaan, että tarina on vain tekijän retrospektiivisesti kirjoittama tulkinta elämästään.</p> <p>Rautavaara näkee peilissä paitsi oman kuvansa myös kuvan romanttisesta taiteilijasta. Romanttisen taiteilijamyytin representoituminen tekstissä on keskeinen teoksen 'totuudellisuutta' horjuttava piirre, koska se pakottaa lukijan kysymään, onko peilissä nähty <i>omakuva</i> aito ja todellinen vai onko se kenties tuotettu tietoisesti ja manipuloiden. <i>Omakeuvan</i> Rautavaara on romanttinen taiteilija, joka tahtoisi vetäytyä norsunluutornin/erakkoluolan yksinäisyyteen ja pystyttää muurin taiteen ja elämän arvojen välille. Säveltäjän minä on myös konfliktissa häntä ympäröivän yhteiskunnan kanssa ja esimerkiksi kriitikot, muusikot ja kapellimestarit uhkaavat hänen olemassaoloaan. <i>Omakeuvan</i> päähenkilö muistuttaakin hyvin paljon Maurice Beeben (1964) tutkimien taiteilijaromaanien päähenkilöitä ja erityisesti James Joycen romaanin <i>Taiteilijan omakuva nuoruuden vuosilta</i> päähenkilöä Stephen Dedalusta.</p> <p><i>Omakeuva</i> lähestyy taiteilijaromaaneille tyypillisiä tapoja kuvata taiteilijaa. Teoksessa käsitellään elämää sekä autobiografisessa että taiteilijaromaanin genren tilassa. <i>Omakeuva</i> onkin rajateksti, joka horjuttaa autobiografian lajikonventioita. Lisäksi teoksen <i>minä</i> piiloutuu arkkityyppisten kuvien ja myyttien taakse kieltäen jähmettymisen yhdeksi kuvaksi. Lukijalle tarjoutuukin tekstissä monta mahdollista kuvaa Rautavaarasta ja <i>Omakeuvasta</i> tulee erilaisten subjektien näyttämö.</p>			
Avainsanat - Nyckelord säveltäjäautobiografia, romanttinen taiteilijamyytti, kulttuurinen musiikintutkimus			
Säilytyspaikka - Förvaringställe Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksen kirjasto			
Muita tietoja			